

คำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข
เรื่อง การควบคุมป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากฝุ่นละออง
พ.ศ. ๒๕๖๒

ปัญหาจากฝุ่นละอองเป็นปัญหาเรื้อรังที่มีแนวโน้มความรุนแรงเพิ่มขึ้น และอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในวงกว้าง โดยเฉพาะฝุ่นละอองขนาดเล็ก สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการเผาในที่โล่ง การจราจร และกระบวนการผลิตจากสถานประกอบการและภาคอุตสาหกรรม ซึ่งอาจทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยและเสียชีวิตเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มเสี่ยงทั้งเด็ก ผู้สูงอายุ และผู้มีโรคประจำตัว จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ราชการส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งสามารถใช้อำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ในการดำเนินการควบคุม กำกับ และออกข้อบัญญัติท้องถิ่น คณะกรรมการสาธารณสุขในคราวการประชุม ครั้งที่ ๑๒๐-๖/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๒ มีมติให้ออกคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุข เรื่อง การควบคุมป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากฝุ่นละออง เพื่อป้องกันควบคุมดูแลมิให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน และสร้างสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมของประชาชน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐ (๓) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ คณะกรรมการสาธารณสุข จึงออกคำแนะนำต่อราชการส่วนท้องถิ่นในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นและเจ้าพนักงานท้องถิ่นในการปฏิบัติตามกฎหมาย ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในคำแนะนำนี้

“ฝุ่นละออง” หมายถึง อนุภาคของแข็งและหยดละอองของเหลวที่แขวนลอยกระจายในอากาศ ที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ

ข้อ ๒ แนวทางการควบคุมฝุ่นละอองจากแหล่งกำเนิดประเภทการประกอบกิจการ

๒.๑ กรณีสถานประกอบการกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อาจดูตัวอย่างตามเอกสารแนบ ๑ ลำดับที่ ๑ ข้อ ๑.๑ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นดำเนินการควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข เพื่อควบคุมไม่ให้ปล่อยฝุ่นละอองและป้องกันมิให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพดังต่อไปนี้

๒.๑.๑ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นออกข้อบัญญัติท้องถิ่น กำหนดให้สถานประกอบการดังกล่าวเป็นกิจการที่ต้องควบคุมในท้องถิ่นนั้นตามมาตรา ๓๒ แห่งกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข และกำหนดมาตรการตามตัวอย่างมาตรการลดและป้องกันฝุ่นละอองตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขและกฎหมายที่เกี่ยวข้องตามเอกสารแนบ ๒

๒.๑.๒ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นพิจารณาอนุญาตสถานประกอบการตามมาตรการที่กำหนดในข้อ ๒.๑.๑

๒.๑.๓ หากพบว่าสถานประกอบการตามข้อ ๒.๑.๑ ไม่ดำเนินการตามมาตรการที่กำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งให้ผู้ดำเนินการของสถานประกอบการนั้น ๆ ดำเนินการแก้ไขหรือปรับปรุงให้ถูกต้อง โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๕ แห่งกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

๒.๒ กรณีกิจการรับทำการเก็บขนหรือกำจัดมูลฝอยตามเอกสารแนบ ๑ ลำดับที่ ๑ ข้อ ๑.๒ ทั้งที่ดำเนินการโดยราชการส่วนท้องถิ่นหรือบุคคลซึ่งได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้ดำเนินการรับทำการเก็บขน หรือกำจัดมูลฝอยโดยทำเป็นธุรกิจหรือได้รับผลประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นป้องกัน ควบคุม ดูแลให้มีการจัดการให้ถูกสุขลักษณะ รวมทั้งป้องกันมิให้เกิดเพลิงไหม้ในกองมูลฝอย

๒.๓ กรณีสถานประกอบกิจการตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องตามเอกสารแนบ ๑ ลำดับที่ ๒ เช่น กฎหมายว่าด้วยโรงงาน และกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการพลังงาน หากพบว่าไม่ดำเนินการตามมาตรการตามที่กฎหมายกำหนด และปล่อยฝุ่นละอองออกสู่บรรยากาศ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นประสานความร่วมมือกับเจ้าพนักงานตามกฎหมายนั้น ๆ เพื่อดำเนินการต่อไป

ข้อ ๓ แนวทางการควบคุมเหตุรำคาญและพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญจากฝุ่นละออง

๓.๑ ควบคุมมิให้มีการเผาผลาญในที่โล่งที่ก่อให้เกิดฝุ่นละอองสู่บรรยากาศ หรือควบคุมการเผาวัสดุทางการเกษตรในชุมชนหรือในที่โล่งที่ก่อให้เกิดฝุ่นละอองสู่บรรยากาศโดยไม่ก่อเหตุรำคาญ ทั้งนี้ ให้ใช้วิธีการที่เหมาะสม ถูกหลักวิชาการ เพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะเมื่อพบว่ามีปริมาณฝุ่นละอองเกินค่ามาตรฐานที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งควบคุมเหตุรำคาญเป็นกรณีเฉพาะราย (โดยอาจใช้มาตรการตามเอกสารแนบ ๒ ข้อ ๒)

๓.๒ ในกรณีที่ฝุ่นละอองในชุมชนอันเกิดจากไฟฟ้า การจราจร การก่อสร้าง หรือสถานประกอบกิจการ อันก่อให้เกิดเหตุรำคาญแก่ประชาชนในพื้นที่ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นดำเนินการกำกับ ดูแลตามข้อ ๒.๑.๓ หรือประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันระงับเหตุรำคาญโดยใช้มาตรการตามเอกสารแนบ ๒ แล้วแต่กรณี

๓.๓ ในกรณีที่มีฝุ่นละอองอันก่อให้เกิดเหตุรำคาญจากข้อ ๓.๑ และ ๓.๒ เกิดขึ้นเป็นบริเวณกว้าง จนก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของสาธารณสุข ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศกำหนดให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ โดยพิจารณาตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญ พ.ศ. ๒๕๖๑ ดังต่อไปนี้

๓.๓.๑ การประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญจากฝุ่นละออง ต้องมีองค์ประกอบ ๓ องค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

๑) มีปัญหาเหตุรำคาญจากฝุ่นละอองเกิดขึ้นในพื้นที่

๒) มีแหล่งกำเนิดเหตุรำคาญที่ก่อให้เกิดฝุ่นละอองมากกว่า ๑ แหล่ง ทั้งที่เป็นสถานประกอบการหรือการกระทำใด ๆ โดยพิจารณาจากจำนวนจุดที่ก่อให้เกิดฝุ่นละออง เช่น จุดที่เผาผลาญและวัสดุทางการเกษตรในชุมชน จุดความร้อน (hot spot) การก่อสร้าง หรือสถานประกอบกิจการในพื้นที่

๓) มีประชาชนที่ได้รับผลกระทบต่อสุขภาพหรือสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชนในพื้นที่นั้นอันเนื่องมาจากฝุ่นละอองเป็นจำนวนมาก โดยผลกระทบที่เกิดขึ้นครอบคลุมพื้นที่เป็นบริเวณกว้าง ทั้งนี้ ต้องปรากฏลักษณะบ่งชี้อย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(ก) มีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน หรือสภาวะที่ทำให้เกิดการรบกวนต่อความเป็นปกติสุขของประชาชน ที่คาดว่าจะมีผลสืบเนื่องมาจากปัญหาเหตุรำคาญจากฝุ่นละอองที่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่เห็นควรควบคุม

(ข) มีผลการตรวจวัดฝุ่นละอองอยู่ในระดับที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ทั้งนี้ วิธีการตรวจวัดและค่ามาตรฐานฝุ่นละอองให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(ค) มีผลการประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพที่บ่งชี้ถึงผลกระทบต่อสุขภาพจากฝุ่นละอองของประชาชนหรือปรากฏโรคหรือการเจ็บป่วยของประชาชน ที่คาดว่าจะมีผลสืบเนื่องมาจากฝุ่นละอองที่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่เห็นควรควบคุม เช่น โรคระบบทางเดินหายใจ โรคระบบหัวใจและหลอดเลือด โรคผิวหนัง และโรคตา โดยใช้วิธีการทางระบาดวิทยาหรือวิธีการประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพตามความเหมาะสม

๓.๓.๒ เมื่อประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดมาตรการป้องกันหรือระงับเหตุรำคาญ โดยควบคุมมิให้ดำเนินกิจกรรมหรือการประกอบกิจการที่ก่อให้เกิดฝุ่นละอองดังต่อไปนี้

๑) ห้ามมิให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนที่ก่อให้เกิดฝุ่นละออง เช่น การเผามูลฝอยในครัวเรือนและในชุมชน การเผาวัสดุทางการเกษตร และการจอดรถทิ้งไว้โดยไม่ดับเครื่อง

๒) ควบคุมสถานประกอบกิจการต่าง ๆ และการก่อสร้างที่ก่อให้เกิดฝุ่นละออง เป็นต้นให้เป็นไปตามมาตรการที่กำหนด ทั้งนี้ กรณีที่สถานประกอบกิจการปล่อยฝุ่นละอองออกสู่บรรยากาศเกินกว่าค่ามาตรฐานกำหนดหรืออยู่ในระดับที่อาจมีผลกระทบต่อสุขภาพ อาจให้สถานประกอบกิจการหรือผู้ก่อเหตุรำคาญรายงานผลการดำเนินงานตามประกาศพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญด้วย

๓.๓.๓ กรณีที่เหตุรำคาญจากฝุ่นละอองในพื้นที่ตามประกาศได้ระงับหรืออยู่ในระดับที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นประกาศยกเลิกพื้นที่ควบคุมเหตุรำคาญนั้นโดยไม่ชักช้า

ข้อ ๔ แนวทางการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากฝุ่นละอองของราชการส่วนท้องถิ่น

๔.๑ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนและมาตรการการควบคุมฝุ่นละอองจากแหล่งกำเนิดและควบคุมเหตุรำคาญในชุมชน

๔.๒ ติดตามเฝ้าระวังสถานการณ์ฝุ่นละอองจากหน่วยงานราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรุงเทพมหานคร กรมควบคุมมลพิษ และการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และหากพบว่าในพื้นที่มีปริมาณฝุ่นละอองสูง ให้แจ้งเตือนความเสี่ยงพร้อมให้คำแนะนำการปฏิบัติตนสำหรับประชาชนและกลุ่มเสี่ยง และดำเนินการตามข้อ ๒ และ ๓ แล้วแต่กรณี และหากพบว่ามีปัญหาฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน หรือฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ราชการส่วนท้องถิ่นอาจแนะนำชุมชน ในการป้องกันตนเองได้ตามเอกสารแนบ ๓

๔.๓ ในกรณีที่ราชการส่วนท้องถิ่นจัดทำผังเมืองหรือปรับปรุงผังเมืองในพื้นที่ของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ให้คำนึงถึงการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนด้วย เช่น การเพิ่มพื้นที่สีเขียว การกำหนดสัดส่วนอาคารต่อพื้นที่ การกำหนดสัดส่วนความสูงของอาคารต่อความกว้างของถนน เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนของอากาศเป็นแนวป้องกันและลดการเกิดฝุ่นละอองในชุมชน

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๒


(นายสุขุม กาญจนพิมาย)
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

เอกสารแนบ ๑

สถานประกอบกิจการที่อาจก่อให้เกิดฝุ่นละออง ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข
และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น ๒ ลำดับ ได้แก่

ลำดับที่ ๑ สถานประกอบกิจการตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ (และที่แก้ไขเพิ่มเติม)

ข้อ ๑.๑ กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ได้แก่

๑) กิจการที่เกี่ยวกับสัตว์และผลิตภัณฑ์ ตัวอย่างเช่น การผลิต โม่ ปั่น บด ผสม บรรจุ สะสม หรือกระทำอื่นใดต่อสัตว์หรือพืช หรือส่วนหนึ่งส่วนใดของสัตว์หรือพืชเพื่อเป็นอาหารสัตว์หรือส่วนประกอบของอาหารสัตว์

๒) กิจการที่เกี่ยวกับยา เวชภัณฑ์ อุปกรณ์การแพทย์ เครื่องสำอาง ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด ตัวอย่างเช่น การผลิต โม่ บด ผสม หรือบรรจุยา

๓) กิจการที่เกี่ยวกับการเกษตร ตัวอย่างเช่น

(๑) การผลิต หรือแบ่งบรรจุแป้งมันสำปะหลัง แป้งสาคู แป้งจากพืชหรือแป้งอื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน

(๒) การสีข้าว นวดข้าวด้วยเครื่องจักร หรือแบ่งบรรจุข้าวด้วยวิธีใด ๆ ก็ตาม

(๓) การขัด กะเทาะ หรือบดเมล็ดพืช (๔) การผลิต สะสม หรือแบ่งบรรจุปุ๋ยหรือวัสดุที่นำไปผลิตปุ๋ย

(๕) การตาก สะสม ขนถ่ายผลิตผลของมันสำปะหลัง ข้าวเปลือก อ้อย ข้าวโพด

๔) กิจการที่เกี่ยวกับโลหะหรือแร่ ตัวอย่างเช่น

(๑) การผลิตภาชนะ เครื่องประดับ เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือเครื่องใช้ต่าง ๆ ด้วยโลหะหรือแร่

(๒) การถลุงแร่ การหลอม หรือหล่อโลหะทุกชนิด ยกเว้นกิจการที่ได้รับใบอนุญาต ใน ๖ (๑)

(๓) การกลึง เจาะ เชื่อม ตี ตัด ประสาน รีด หรืออัดโลหะด้วยเครื่องจักร หรือก๊าซ หรือไฟฟ้า ยกเว้นกิจการที่ได้รับใบอนุญาตใน ๖ (๑)

(๔) การทำเหมืองแร่ สะสม แยก คัดเลือก หรือล้างแร่

๕) กิจการที่เกี่ยวกับยานยนต์ เครื่องจักรหรือเครื่องกล ตัวอย่างเช่น การต่อ ประกอบ เคาะ ปะผุ ฟันสี หรือฟันสารกันสนิมยานยนต์

๖) กิจการที่เกี่ยวกับไม้หรือกระดาษ ตัวอย่างเช่น

(๑) การผลิตไม้ขีดไฟ

(๒) การเลื่อย ซอย ขัด ไส เจาะ ขุดร่อง ทำคิ้ว หรือตัดไม้ด้วยเครื่องจักร

(๓) การผลิต ฟัน ทาสเคลือบเงา หรือสี แต่งสำเร็จสิ่งของเครื่องใช้ หรือผลิตภัณฑ์จากไม้หยาบ

ขานอ้อย

(๔) การอบไม้

(๕) การผลิต สะสม แบ่งบรรจุรูป

(๖) การผลิตกระดาษชนิดต่าง ๆ

(๗) การเผาถ่าน หรือสะสมถ่าน

๗) กิจการที่เกี่ยวกับสิ่งทอ ตัวอย่างเช่น

(๑) การปั่นด้าย กรอด้าย ทอผ้าด้วยเครื่องจักร หรือทอผ้าด้วยกี่กระตุก

(๒) การสะสมปอ ป่าน ผ้าย นุ่น หรือใยสังเคราะห์

(๓) การปั่นผ้าย นุ่น ใยสังเคราะห์ด้วยเครื่องจักร

(๔) การทอเสื่อ กระสอบ พรม หรือสิ่งทออื่น ๆ ด้วยเครื่องจักร

๘) กิจกรรมเกี่ยวกับหิน ดิน หินทราย ซีเมนต์ หรือวัตถุที่คล้ายคลึง ตัวอย่างเช่น

(๑) การผลิตภาชนะดินเผาหรือผลิตภัณฑ์ดินเผา

(๒) การระเบิด โม่ บด หรือย่อยหิน ด้วยเครื่องจักร

(๓) การผลิตสิ่งของ เครื่องใช้หรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ด้วยซีเมนต์ หรือวัตถุที่คล้ายคลึง

(๔) การผสม ผสมซีเมนต์ หิน ดิน หินทราย วัสดุก่อสร้าง รวมทั้งการขุด ดัก ดุด โม่ บด หรือย่อย

ด้วยเครื่องจักร

(๕) การเจียรในเพชร พลอย หิน หรือกระจก หรือวัตถุที่คล้ายคลึง

(๖) การเลื่อย ตัดหรือประดิษฐ์หินเป็นสิ่งของ เครื่องใช้ หรือผลิตภัณฑ์ต่างๆ

(๗) การผลิตขอล็ก ปูนปลาสเตอร์ ปูนขาว ดินสอพอง หรือเผาหินปูน

(๘) การผลิตกระดาษทราย หรือผ้าทราย

(๙) การผลิตใยแก้ว หรือผลิตภัณฑ์จากใยแก้ว

(๑๐) การล้าง การขัดด้วยการพ่นทรายลงบนพื้นผิวกระจก แก้ว หิน

๙) กิจกรรมเกี่ยวกับปิโตรเลียม ปิโตรเคมี ถ่านหิน ถ่านโค้กและสารเคมีต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น

(๑) การผลิต สะสม หรือขนส่งถ่านหิน หรือถ่านโค้ก

(๒) การผลิตสีหรือน้ำมันผสมสี

(๓) การผลิต สะสม ขนส่งดอกไม้เพลิง หรือสารเคมีอันเป็นส่วนประกอบในการผลิตดอกไม้เพลิง

ข้อ ๑.๒ กิจกรรมรับทำการเก็บขนหรือกำจัดมูลฝอย ตัวอย่างเช่น เตาเผามูลฝอยทั่วไป เตาเผามูลฝอยติดเชื้อ

ลำดับที่ ๒ สถานประกอบกิจการตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๒.๑ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ.๒๕๕๐ ตัวอย่างเช่น โรงงานผลิตไฟฟ้าที่ใช้เชื้อเพลิงประเภทถ่านหิน น้ำมันเตา น้ำมันดีเซล ชีวมวล และขยะชุมชน

ข้อ ๒.๒ พระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้แก่

๑) โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับหิน กรวด หินทราย หรือดินสำหรับการก่อสร้างอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ตัวอย่างเช่น

(๑) การโม่ บด หรือย่อยหิน

(๒) การลำเลียงหิน กรวด หินทราย หรือดิน ด้วยระบบสายพานลำเลียง

๒) โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับไม้ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ตัวอย่างเช่น

(๑) การเลื่อย ไซ ซอย เชาะร่อง หรือการแปรรูปไม้ด้วยวิธีอื่น ที่คล้ายคลึงกัน

(๒) การทำวงกบ ขอบประตู ขอบหน้าต่าง บานหน้าต่าง บานประตู หรือส่วนประกอบที่ทำด้วยไม้

ของอาคาร

(๓) การทำไม้วีเนียร์ หรือไม้อัดทุกชนิด

(๔) การทำฝอยไม้ การบด ปั่น หรือย่อยไม้

(๕) การถนอมเนื้อไม้ หรือการอบไม้ การเผาถ่านจากไม้

๓) โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เคมี อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ตัวอย่างเช่น

(๑) การทำไม้ขีดไฟ วัตถุระเบิด หรือดอกไม้เพลิง

(๒) การทำถ่านกัมมันต์ (activated carbon)

๔) โรงงานกลั่นน้ำมันปิโตรเลียม

๕) โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียม ถ่านหิน หรือลิกไนต์ อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ตัวอย่างเช่น

(๑) การทำเชื้อเพลิงก้อนหรือเชื้อเพลิงสำเร็จรูปจากถ่านหินหรือลิกไนต์ที่แต่งแล้ว

(๒) การกลั่นถ่านหินในเตาโค้ก ซึ่งไม่เป็นส่วนหนึ่งของการผลิตก๊าซหรือเหล็ก

๖) โรงงานผลิตภัณฑ์ เครื่องกระเบื้องเคลือบ เครื่องปั้นดินเผา หรือเครื่องดินเผา และรวมถึง การเตรียมวัสดุเพื่อการดังกล่าว

๗) โรงงานผลิตอิฐ กระเบื้องหรือท่อสำหรับใช้ในการก่อสร้างบ้านหลอมโลหะ กระเบื้องประดับ (architectural terracotta) ร่องในเตาไฟท่อหรือยอดปล่องไฟ หรือวัตถุทนไฟ จากดินเหนียว

๘) โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับซีเมนต์ ปูนขาว หรือปูนปลาสเตอร์ อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ตัวอย่างเช่น

(๑) การทำซีเมนต์ ปูนขาว หรือปูนปลาสเตอร์

(๒) การลำเลียงซีเมนต์ ปูนขาว หรือปูนปลาสเตอร์ด้วยระบบสายพานลำเลียง หรือระบบท่อลม

(๓) การผสมซีเมนต์ ปูนขาว หรือปูนปลาสเตอร์ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างเข้าด้วยกัน หรือการผสมซีเมนต์ ปูนขาว หรือปูนปลาสเตอร์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างเข้าด้วยกันกับวัสดุอื่น

๙) โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์โลหะอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง ตัวอย่างเช่น การทำผลิตภัณฑ์คอนกรีต ผลิตภัณฑ์คอนกรีตผสมผลิตภัณฑ์ยิบซัม หรือผลิตภัณฑ์ปูนปลาสเตอร์

๑๐) โรงงานประกอบกิจการเกี่ยวกับการถลุง หลอม หล่อ รีด ดึง หรือผลิตเหล็ก หรือเหล็กกล้า ในขั้นต้น

เอกสารแนบ ๒

ตัวอย่างมาตรการลดและป้องกันฝุ่นละออง ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๑ มาตรการลดและป้องกันฝุ่นละอองจากการกระบวนการผลิตของสถานประกอบกิจการ

๑) ติดตั้งอุปกรณ์ควบคุมดักจับฝุ่นละอองในทุกกระบวนการผลิตที่มีการปล่อยฝุ่นละออง บำรุงรักษา และตรวจสอบประสิทธิภาพของอุปกรณ์อย่างต่อเนื่อง

๒) ติดตามตรวจสอบการระบายฝุ่นละอองให้ได้มาตรฐานตามกฎหมายที่กำหนด หากพบว่ามีค่าสูงกว่า มาตรฐานกำหนดหรือมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงสูงขึ้น ต้องเร่งดำเนินการตรวจสอบ แก้ไขทันที

๓) จัดให้มีอุปกรณ์ความปลอดภัยในการทำงานสำหรับผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ หน้ากากป้องกันฝุ่นละออง

๔) กรณีที่มีการกองถ่ายหรือเชื้อเพลิงทั้งก่อนและหลังการเผาไหม้ ต้องมีมาตรการป้องกันไม่ให้ฝุ่นละออง ฝุ่นกระจายสู่ชุมชน เช่น การใช้ผ้าคลุม การฉีดน้ำโดยรอบ เพื่อลดการฟุ้งกระจาย

๕) กรณีที่มีการตาก สะสม ขนถ่ายวัสดุทางการเกษตรหรืออื่น ๆ อันก่อให้เกิดฝุ่นละออง ต้องป้องกันไม่ให้ฝุ่นละอองฟุ้งกระจายสู่ชุมชน เช่น การเก็บในอาคารที่ปิดมิดชิด การใช้ผ้าคลุมวัตถุดิบขณะขนส่งหรือคลุมกองวัสดุทางการเกษตรหรือวัสดุอื่น การฉีดน้ำโดยรอบ หรือปลูกต้นไม้สูง (เช่น อโศกอินเดีย ต้นสน)

๖) ให้มีการควบคุมการขนส่งภายในสถานประกอบกิจการ เช่น การล้างล้อรถก่อนเข้าและออกสถานประกอบการ การฉีดพรมน้ำบนถนน

ข้อ ๒ มาตรการลดและป้องกันฝุ่นละอองจากการเผาในที่โล่ง

๑) ห้ามมิให้มีการเผาป่า เผามูลฝอย เผาวัสดุ เผาวัชพืช หรือเผาหญ้าในที่โล่งหรือในชุมชน

๒) สนับสนุนเปลี่ยนการกำจัดวัชพืชและผลผลิตทางการเกษตรเป็นการทำปุ๋ยหมัก ไกล่หรือวิธีการอื่น ๆ

ข้อ ๓ มาตรการลดและป้องกันฝุ่นละอองจากการก่อสร้าง

๑) ควบคุมให้เปิดพื้นที่หน้างานเฉพาะที่จำเป็น

๒) ฉีดพรมพื้นที่ก่อสร้างและฉีดพ่นหมอกน้ำในบริเวณที่มีกิจกรรมการก่อสร้างเพื่อลดการฟุ้งกระจายของฝุ่นละออง โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง

๓) ตรวจสอบ บำรุงรักษาสภาพเครื่องยนต์ เครื่องจักรที่ใช้ก่อสร้าง เพื่อลดฝุ่นละอองเป็นประจำ

๔) ควบคุมไม่ให้ก่อกองมูลฝอยด้วยการเผากลางแจ้งในบริเวณพื้นที่ก่อสร้าง

๕) ให้ควบคุมการขนส่งภายในพื้นที่ก่อสร้าง เช่น การล้างล้อรถก่อนเข้าและออกในพื้นที่ก่อสร้าง การฉีดพรมน้ำบนถนน

ข้อ ๔ มาตรการลดและป้องกันฝุ่นละอองจากการจราจร

๑) เข้มงวดการตรวจสอบยานพาหนะไม่ให้มีควันดำ

๒) หากฝุ่นละอองเกินค่ามาตรฐาน ให้ประสานกับเจ้าพนักงานตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป

๓) เข้มงวดให้ปิดคลุมยานพาหนะขนส่งวัสดุ เพื่อป้องกันมิให้เกิดการฟุ้งกระจายของฝุ่นละออง

ข้อ ๕ มาตรการลดและป้องกันฝุ่นละอองในชุมชน

โดยขอความร่วมมือสถานประกอบกิจการลดฝุ่นละออง เช่น การฉีดล้างถนน การทำม่านน้ำ และการเพิ่มพื้นที่สีเขียว

เอกสารแนบ ๓

คำแนะนำการปฏิบัติตนสำหรับประชาชนและแนวทางการปฏิบัติสำหรับประชาชนท้องถิ่นเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพจากฝุ่นละอองขนาดเล็ก

ระดับ PM _{๒.๕} เฉลี่ย ๒๔ ชม. (มคก./ลบ.ม.)	ระดับ PM _{๑๐} เฉลี่ย ๒๔ ชม. (มคก./ลบ.ม.)	ผลกระทบ ต่อสุขภาพ	คำแนะนำในการปฏิบัติตนสำหรับประชาชน		แนวทางการปฏิบัติสำหรับราชการส่วนท้องถิ่น
			ประชาชนทั่วไป	เด็กเล็ก หญิงตั้งครรภ์ ผู้สูงอายุ และผู้มีโรคประจำตัว	
๐-๒๕	๐-๕๐	ดีมาก	ทำกิจกรรมกลางแจ้งและท่องเที่ยวได้ตามปกติ	ทำกิจกรรมกลางแจ้งและท่องเที่ยวได้ตามปกติ	- เฝ้าระวังสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็กจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - จัดเตรียมแผนการดำเนินงานควบคุมป้องกันปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กในพื้นที่
๒๖-๓๗	๕๑ - ๘๐	ดี	ทำกิจกรรมกลางแจ้งและท่องเที่ยวได้ตามปกติ	- ควรหลีกเลี่ยงการทำกิจกรรมหรือออกกำลังกายกลางแจ้ง เช่น ปั่นจักรยาน/วิ่ง - เฝ้าระวังสุขภาพที่อาจเกิดขึ้น หากมีอาการผิดปกติ เช่น ไอบ่อย หายใจลำบาก หายใจถี่ หายใจไม่ออก หายใจมีเสียงวี๊ด แน่นหน้าอก เจ็บหน้าอก ใจสั่น คลื่นไส้ เมื่อมีอาการผิดปกติหรือวิงเวียนศีรษะ ให้รีบไปพบแพทย์	- ติดตามสถานการณ์คุณภาพอากาศทุกวัน - สื่อสารให้ข้อมูลเรื่องการปฏิบัติตนแก่ประชาชนตามระดับความรุนแรง โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยง - เตรียมอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล ยาและเวชภัณฑ์ให้พร้อม - ร่วมกับหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ ตรวจสอบรายชื่อกลุ่มเสี่ยงทั้งประเภทและจำนวนให้เป็นปัจจุบัน
๓๘-๕๐	๘๑-๑๒๐	ปานกลาง	- ควรหลีกเลี่ยงการทำกิจกรรมนอกบ้านหรือออกกำลังกายกลางแจ้ง เช่น ปั่นจักรยาน/วิ่ง ถ้าจำเป็นต้องออกนอกบ้านให้สวมหน้ากาก - เฝ้าระวังสุขภาพที่อาจเกิดขึ้น หากมีอาการผิดปกติ เช่น ไอบ่อย หายใจลำบาก หายใจถี่ หายใจไม่ออก หายใจมีเสียงวี๊ด	- ควรหลีกเลี่ยงการทำกิจกรรมนอกบ้านหรือออกกำลังกายกลางแจ้ง เช่น ปั่นจักรยาน/วิ่ง ถ้าจำเป็นต้องออกนอกบ้านให้สวมหน้ากาก - เฝ้าระวังสุขภาพที่อาจเกิดขึ้น หากมีอาการผิดปกติ เช่น ไอบ่อย หายใจลำบาก หายใจถี่ หายใจไม่ออก หายใจมีเสียงวี๊ด	- ติดตามสถานการณ์คุณภาพอากาศทุกวัน - แจ้งเตือนสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็ก และให้คำแนะนำการปฏิบัติตน ทั้งประชาชนทั่วไปและกลุ่มเสี่ยงตามระดับความรุนแรง วันละ ๑ ครั้ง - สนับสนุนอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลแก่ประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยง

ระดับ PM _{๒.๕} เฉลี่ย ๒๔ ชม. (มคก./ลบ.ม.)	ระดับ PM _{๑๐} เฉลี่ย ๒๔ ชม. (มคก./ลบ.ม.)	ผลกระทบ ต่อสุขภาพ	คำแนะนำในการปฏิบัติสำหรับประชาชน		แนวทางการปฏิบัติสำหรับราชการส่วนท้องถิ่น
			ประชาชนทั่วไป	เด็กเล็ก หญิงตั้งครรภ์ ผู้สูงอายุ และ ผู้มีโรคประจำตัว	
			แน่นหน้าอก เจ็บหน้าอก ใจสั่น คลื่นไส้ เมื่อยล้าผิดปกติ หรือวิงเวียนศีรษะ ให้รีบไป พบแพทย์	แน่นหน้าอก เจ็บหน้าอก ใจสั่น คลื่นไส้ เมื่อยล้าผิดปกติ หรือวิงเวียนศีรษะ ให้รีบ ไปพบแพทย์	
๕๑-๙๐	๑๑๑-๑๘๐	เริ่มมี ผลกระทบ ต่อสุขภาพ	- ควรลดหรือจำกัด การทำ กิจกรรมนอกบ้าน และ ออกกำลังกายกลางแจ้ง หากจำเป็นต้องออกนอกบ้าน ให้สวมหน้ากากป้องกันฝุ่น ละอองขนาดเล็ก และเปลี่ยน มาออกกำลังกายในที่ที่ไม่มี ฝุ่นละออง - ผู้สูงอายุหรือผู้ที่มีโรคประจำตัว หากมีอาการผิดปกติ เช่น ไอบ่อย หายใจลำบาก หายใจถี่ หายใจไม่ออก หายใจมีเสียงวี๊ด แน่นหน้าอก เจ็บหน้าอก หรือวิงเวียนศีรษะ ให้รีบไป พบแพทย์	- ลดเวลาการทำกิจกรรมนอกบ้าน และ ออกกำลังกายกลางแจ้ง ถ้าจำเป็นต้องออก นอกบ้านให้สวมหน้ากากป้องกันฝุ่นละออง ขนาดเล็ก - หากมีอาการผิดปกติ เช่น ไอบ่อย หายใจลำบาก หายใจถี่ หายใจไม่ออก หายใจมีเสียงวี๊ด แน่นหน้าอก เจ็บหน้าอก ใจสั่น คลื่นไส้ เมื่อยล้าผิดปกติ หรือวิงเวียนศีรษะ ให้รีบไป พบแพทย์ - ผู้มีโรคประจำตัว ควรเตรียมยาและ อุปกรณ์ที่จำเป็น	- ติดตามสถานการณ์คุณภาพอากาศทุกวัน - แจ้งเตือนสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็กและให้ คำแนะนำการปฏิบัติตน ทั้งประชาชนทั่วไปและ กลุ่มเสี่ยงตามระดับความรุนแรง วันละ ๒ ครั้ง - สนับสนุน แจกจ่ายอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลแก่ ประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยง - จัดเตรียมพื้นที่หรือห้องสะอาดในสถานที่ราชการ หรือชุมชน เพื่อรองรับกลุ่มเสี่ยงที่ต้องดูแลเป็นพิเศษ - ควบคุม กำกับ หรือประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อควบคุมการปล่อยฝุ่นละอองขนาดเล็กจาก แหล่งกำเนิด - ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น แจ้งโรงเรียน ศูนย์เด็กเล็ก สถานดูแลผู้สูงอายุ ให้ลดกิจกรรม ภายนอกอาคาร - ร่วมมือกับหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ ดูแล สุขภาพประชาชน เช่น ออกเยี่ยมบ้าน ติดตาม อาการของประชาชนกลุ่มเสี่ยง และให้ความรู้

ระดับ PM _{๒.๕} เฉลี่ย ๒๔ ชม. (มคก./ลบ.ม.)	ระดับ PM _{๑๐} เฉลี่ย ๒๔ ชม. (มคก./ลบ.ม.)	ผลกระทบ ต่อสุขภาพ	คำแนะนำในการปฏิบัติสำหรับประชาชน		แนวทางการปฏิบัติสำหรับราชการส่วนท้องถิ่น
			ประชาชนทั่วไป	เด็กเล็ก หญิงตั้งครรภ์ ผู้สูงอายุ และ ผู้ที่มีโรคประจำตัว	
๙๑ ขึ้นไป	๑๘๑ ขึ้นไป	มีผลกระทบ ต่อสุขภาพ	● ลดหรืองดการทำกิจกรรมนอกบ้าน หากจำเป็น ต้องสวมหน้ากากป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็ก ● งดการออกกำลังกายกลางแจ้ง ให้เปลี่ยนมาออกกำลังกายในอาคาร ● หากมีอาการหอบหืด เช่น ไอบ่อย หายใจลำบาก แน่นหน้าอก เจ็บหน้าอก ใจสั่น คลื่นไส้ เมื่อมีอาการหอบหืด หรือวิงเวียนศีรษะ ให้รีบไปพบแพทย์	● งดออกนอกบ้าน และออกกำลังกายกลางแจ้ง ● อยู่ในอาคาร ถัดจากถนนออกบ้านให้ สวมหน้ากากป้องกันฝุ่นละอองขนาดเล็กทุกครั้ง ● หากมีอาการหอบหืด เช่น ไอบ่อย หายใจลำบาก แน่นหน้าอก เจ็บหน้าอก ใจสั่น คลื่นไส้ เมื่อมีอาการหอบหืด หรือวิงเวียนศีรษะ ให้รีบไปพบแพทย์ ● ผู้ที่มีโรคประจำตัว ควรเตรียมยาและอุปกรณ์ที่จำเป็นอย่างน้อย ๕ วัน	● ติดตามสถานการณ์คุณภาพอากาศอย่างใกล้ชิด ● แจ้งเตือนสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็กและให้คำแนะนำการปฏิบัติตน ทั้งประชาชนทั่วไปและกลุ่มเสี่ยง วันละ ๓ ครั้ง ● แจกจ่ายอุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคลแก่ประชาชน โดยเฉพาะประชาชนกลุ่มเสี่ยง ● เปิดห้องสะอาดเพื่อรองรับกลุ่มเสี่ยงที่ต้องดูแลเป็นพิเศษ ● ควบคุม กำกับ หรือประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อควบคุมการปล่อยฝุ่นละอองขนาดเล็กจากแหล่งกำเนิด ● ร่วมกับหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่ ดูแล สุขภาพประชาชน ออกเยี่ยมบ้าน ติดตามอาการ ของประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มเสี่ยง ● ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงเรียน ศูนย์เด็กเล็ก สถานผู้สูงอายุ เป็นต้น ให้ตรวจกิจกรรมภายนอกอาคาร และขอยกเลิกกิจกรรมกลางแจ้งที่ใช้แรงมาก เช่น การแข่งกีฬากลางแจ้ง แข่งฟุตบอล วิ่งมาราธอน ● เปิดศูนย์ปฏิบัติการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินเพื่อแก้ไขปัญหา

ระดับ PM _{๒.๕} เฉลี่ย ๒๔ ชม. (มคก./ลบ.ม.)	ระดับ PM _{๑๐} เฉลี่ย ๒๔ ชม. (มคก./ลบ.ม.)	ผลกระทบ ต่อสุขภาพ	คำแนะนำในการปฏิบัติสำหรับประชาชน		แนวทางการปฏิบัติสำหรับราชการส่วนท้องถิ่น
			ประชาชนทั่วไป	เด็กเล็ก หญิงตั้งครรภ์ ผู้สูงอายุ และ ผู้มีโรคประจำตัว	
					ฝุ่นละอองขนาดเล็กร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ ***กรณีระดับ PM_{๒.๕} เท่ากับ ๑๕๑ มคก./ลบ.ม. ขึ้นไป ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณายกปิดโรงเรือน งดการทำกิจกรรมกลางแจ้ง เช่น การแข่งกีฬากลางแจ้ง วิ่งมาราธอน การเล่นคอนเสิร์ตกลางแจ้ง ยกเลิกการ ทำงานกลางแจ้งและงดการทำกิจกรรมที่ก่อให้เกิด ฝุ่นละอองขนาดเล็ก